

Evde Bakım Hizmeti Veren Hasta Yakınlarının Bakım Yükü ve Bunu Etkileyen Faktörler

Care Burden of Relatives of Patients Providing Home Care Services and Factors Affecting this Burden

Bahriye Buket BALABAN¹, Nurhan MEYDAN ACIMIŞ²

ÖZ

Amaç: Bu araştırma, herhangi bir sebepten yatağa bağımlı olan hastalara, primer bakım veren hasta yakınlarının bakım yükleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacı ile planlanmıştır. **Yöntem:** Kesitsel tanımlayıcı bir çalışmadır. Çalışma Antalya-Kaş ilçesindeki evde bakım alan bireylerin primer bakım vermekte olan hasta yakınlarından oluşmaktadır. Katılımcılar sosyo-demografik özellikleri ve Zarit Bakım Yükü Ölçeği formu içeren bir anket formu doldurdu. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 17.0 paket program kullanılmıştır. **Bulgular:** Bu çalışmada evde bakım hizmeti alan bireylere bakım verenlerin bakım yükü puanı, sosyo-demografik özelliklerinden bağımsız yüksek bulunmuştur. **Sonuç:** Bakım veren hasta yakınlarının ileri düzeyde sıkıntı yaşadıkları belirlendi. Evde bakım hizmetlerine bakım verenlerin yükünü azaltma yönünde yeni yaklaşım getirilmesi uygun olur.

Anahtar Kelimeler: Bakım Yükü, Evde Bakım Hizmeti, Hasta

ABSTRACT

Purpose: This study was planned with the aim of determining the burden of care and the affecting factors of the relatives of patients who are bedridden for any reason. **Materials and Methods:** It is a cross-sectional descriptive study. The study consists of the relatives of patients who are giving primary care of individuals receiving home care in Antalya-Kaş district. Participants filled out a questionnaire including socio-demographic characteristics and Zarit Care Burden Scale form. SPSS 17.0 package program was used in the statistical analysis of the data. **Results:** In this study, the caregiver burden score of the individuals receiving home care service was found to be high regardless of their socio-demographic characteristics. **Conclusion:** It was determined that the relatives of the patients who provided care experienced severe distress. It would be appropriate to introduce a new approach to reduce the burden of caregivers in home care services.

Keywords: Care Burden, Home Care Service, Patient

GİRİŞ

Bakım verme güçlüğü; yaşlı, kronik hastalığı ya da yetersizliği olan aile üyesine; bakım veren kişinin zorlanması, gerilmesi, baskı altında hissetmesi ya da yük altına girmesi olarak tanımlanabilir (1). Bakım sunma sorumlulukları arttıkça bakım verenin yaşamını sıkıntıya sokan, tek yönlü, bağımlı, yoğun ve uzun dönemli bir zorunluluğa dönüşebilmektedir (2). Karşılammış pek çok gereksinimi olan bu kişiler, bakım verme gibi rolleri içinde diğer yaşamsal fonksiyonlarını yerine getirmekte güçlük çeker. Evde bakımın en önemli bileşeni oldukları için üzerlerindeki yükün

büyüklüğü, evde bakım desteğinin tehlikeye girmesine neden olmaktadır (3). Ülkemizde bireylerin %37,6'sı yaşlandıklarında çocuklarının yanında kalmayı istemektedir (4). Yapılan farklı bilimsel çalışmalar; evde bakım hizmeti alan bireylerin yalnızca yaşlılarla sınırlı olmadığını, her yaş grubunda engellilik, kronik bir hastalık sekeli vs.. gibi özel durumlar sonrasında yatağa bağımlı ve özel bakıma muhtaç olabildiklerini göstermektedir (2). Bu araştırma, Antalya Kaş İlçesinde herhangi bir sebepten yatağa bağımlı olarak sağlığını iademe ettirmek durumunda olan hastalara, primer bakım veren hasta yakınlarının bakım yüklerinin ve bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacı ile planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM:

Bu araştırma, kesitsel tanımlayıcı bir çalışmadır. 2019- 2021 tarihleri arasında Antalya Kaş Devlet

1-Hemşire/Halk Sağlığı Yüksek Lisans Kaş Devlet Hastanesi ANTALYA E-posta: buketbalaban@icloud.com
ORCID: 00000001-8881-3935

2-Doç. Dr. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.D DENİZLİ E-posta: nurhanmeydan@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9616-1033

Gönderim Tarihi:11.05.2022 - Kabul Tarihi: 01.11.2023

Hastanesi'ne bağlı Evde Sağlık Birimine kayıtlı 231 hastanın, primer hasta yakınlarına erişilerek yapıldı. Araştırma da herhangi bir örnekleme gidilmeden evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi. Çalışmayı kabul eden kişilere gözlem altında anket formu uygulandı. Araştırmaya dahil olma kriterleri; iletişime açık olma, işitme ya da anlama sorunu olmaması, evde bakıma ihtiyacı olan birey/bireylere bakım veren olma, araştırmaya katılmaya gönüllü olmak ve sözlü onam vermek olarak belirlendi. Araştırmada 11 soruluk "Kişisel Bilgi Formu" ve 22 maddelik "Zarit Bakım Yükü Ölçeği" (ZBYÖ) kullanıldı. Antalya Kaş Devlet Hastanesinden 04.09.2019 tarihli 90745374 sayılı evrak kayıt numarası ve Pamukkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından E-60116787-020-123514 sayılı yazı ile onaylandı. Veriler SPSS 23 ile analiz edildi. Bakım yükü ölçek puanlarının demografik özelliklere göre normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov ve Shapiro Wilk testi ile incelendi. Normal dağılım gösteren verilerin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi kullanıldı. Normal dağılmayan verilerin karşılaştırılmasında ise Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanıldı. Kruskal Wallis H testi sonucunda farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmede Dunn testi kullanıldı. Bakım yükü ölçeği güvenilirlik analizi Cronbach's Alpha ile değerlendirildi. Önem düzeyi $p < 0,05$ alındı.

Zarit Bakım Yükü Ölçeği (Zarit Caregiver Burden Scale)

Zarit Bakım Yükü Ölçeği 22 soru ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bakıma ihtiyacı olan bireye ya da yaşlıya bakım verenlerin yaşadığı stresi değerlendirmek amacıyla uygulanan bir ölçektir. Ölçek puanının yüksek olması yaşanan sıkıntının yüksek olduğunu gösterir. Ölçek bakım verme işinin bireyin yaşamı üzerindeki olan etkisini belirleyen 22 sorudan oluşmaktadır. Asla, nadiren, bazen, sık sık, ya da hemen her zaman şeklinde 0'dan 4'e kadar değişen likert tipi değerlendirmeler içermektedir. Ölçekte yer alan maddeler genellikle duygusal ve sosyal alana yönelik olup, bulunan ölçek puanının yüksek olması, hissedilen sıkıntının yüksek olduğunu

göstermektedir. En az 0, en fazla 88 puan alınabilmektedir. Puanlamada 0-20 puan 'bakım yükü yok', 21-40 puan 'hafif bakım yükü', 41-60 puan 'orta düzeyde bakım yükü' ve 61-88 puan ise 'ağır bakım yükü'nü göstermektedir (5). Fadime Hatice İnci 2006 yılında, Bakım Verme Yükü Ölçeği'nin Türk toplumuna uyarlanması geçerlilik güvenilirlik çalışmasını yapmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısının 0.87 ile 0.94 arasında değiştiğini test-tekrar test güvenilirliğinin 0.71 ve içtutarlılık katsayısı 0.95 olarak bildirilmiştir (6).

BULGULAR

Araştırmaya katılanların %58'i kadın %42'si erkektir. Katılımcıların %71,9' evli %35,5'i ilköğretim mezunudur. Hastanın yakınlığı açısından; anne cevabı verenler %31,2, baba cevabı verenler %19,0 dır. Hastanın yaş dağılımlarına göre 50'den küçük olanlar %22,5, bakım verme süresi 1-6 ay olanlar %32,9 dır. Bakım verenin geliri giderine eşit olanlar %51,1, az olanlar ise %38,1 dir. Bakım şekline göre; sürekli bakım verenlerin oranı %34,2, dönüşümlü bakım verenlerin oranı %51,1, ara-sıra bakım verenlerin oranı %10,4, ihtiyaç duyulduğunda bakım verenlerin oranı ise %4,3 olarak belirtildi (Tablo1).

Cinsiyet ($p=0,806$), yaş ($p=0,223$) ve evlilik durumuna göre ($p=0,141$) ortanca bakım yükü değerleri farklılık göstermemektedir. Eğitim durumu ($p=0,185$) ve yakınlık durumuna ($p=0,688$) göre bakım yükü ortanca değerleri arasında fark yoktur. Gelir grubu ($p=0,019$). ve bakım şekline göre ($p < 0,001$). ortanca bakım yükü değerleri farklılık göstermektedir (Tablo 2). Ölçekten alınan minimum değer 15 iken maksimum değer 82 olarak elde edilmiştir. Bakım veren katılımcıların ölçek puanı ortalama değeri: $47,52 \pm 13,71$, ortanca değeri: 49 (min 15- max 82), Cronbach's Alpha 0,893 olarak hesaplandı. Tüm katılımcıların bakım yükü açısından ileri yüke (41-60 arası) sahip olduğu belirlendi. Evde bakım hizmeti veren katılımcıların bakım yükü ölçek sorularına verdiği yanıtlar Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 1. Antalya İli 2019-2021 yıllarında Evde Bakım Hizmeti Veren Katılımcıların Dağılımı

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	134	58,0
Erkek	97	42,0
Yaş		
18-27	26	11,3
28-37	50	21,6
38-47	55	23,8
48-57	70	30,3
57 üzeri	30	13,0
Medeni durum		
Evli	166	71,9
Bekar	65	28,1
Eğitim		
Okur-Yazar Değil	13	5,6
İlkokul	82	35,5
Ortaokul	47	20,3
Lise	47	20,3
Üniversite Ve Üzeri	42	18,2
Yakınlık		
Anne	72	31,2
Baba	44	19,0
Eş	35	15,2
Çocuk	29	12,6

Kardeş	14	6,1
Diğer	37	16,0
Sağlık sorunu		
Var	58	25,1
Yok	173	74,9
Hastanın yaşı		
50'Den Küçük	52	22,5
50'Den Büyük	179	77,5
Süre		
1-6 ay	76	32,9
7 ay ve üzeri	155	67,1
Çocuk		
1	26	11,3
2	90	39,0
3 ve üzeri	59	25,5
Yok	56	24,2
Gelir		
Gelirim gidere eşit	118	51,1
Gelirim giderden az	88	38,1
Gelirim giderden fazla	25	10,8
Bakım şekli		
Sürekli	79	34,2
Dönüşümlü	118	51,1
Ara-sıra	24	10,4
İhtiyaç duyulduğunda	10	4,3

Tablo 2. Antalya İli 2019-2021 Yıllarında Evde Bakım Hizmeti Veren Katılımcıların Demografik Özelliklere Göre Bakım Yükü Ölçek Puan Durumları

	n (%)	Ortalama (s.s.)	Ortanca (min-mak)	Test İst.	p
Cinsiyet					
Kadın	134 (58)	47,43 ± 13,27	49 (18 - 81)	U= 6376	0,806
Erkek	97 (42)	47,64 ± 14,39	50 (15 - 82)		
Evli	166 (71,9)	48,45 ± 13,54	50,5 (16 - 82)	U= 4722,5	0,141
Bekar	65 (28,1)	45,12 ± 13,98	47 (15 - 70)		
Eğitim					
Okur-Yazar Değil	13 (5,6)	44,38 ± 13,46	48 (22 - 65)	x ² = 6,196	0,185
İlkokul	82 (35,5)	49,71 ± 13,96	51,5 (19 - 82)		
Ortaokul	47 (20,3)	48,43 ± 12,08	49 (21 - 71)		
Lise	47 (20,3)	48,17 ± 13,05	48 (16 - 73)		
Üniversite Ve Üzeri	42 (18,2)	42,45 ± 14,91	36,5 (15 - 69)		
Yakınlık					
Anne	72 (31,2)	48,28 ± 12,46	51 (15 - 73)	x ² =3,078	0,688
Baba	44 (19)	48,95 ± 12,49	49,5 (26 - 73)		
Eş	35 (15,2)	49,31 ± 13,64	50 (24 - 78)		
Çocuk	29 (12,6)	44,66 ± 15,66	46 (19 - 82)		
Kardeş	14 (6,1)	45,86 ± 14,29	47,5 (24 - 71)		
Diğer	37 (16)	45,49 ± 15,84	47 (16 - 81)		

Sağlık sorunu					
Var	58 (25,1)	47,79 ± 14,47	52 (18 - 81)	U= 4753	0,549
Yok	173 (74,9)	47,42 ± 13,5	48 (15 - 82)		
Gelir					
Gelirim gidere eşit	118 (51,1)	45,54 ± 13,96	48 (15 - 78) ^{ab}	x ² =7,94	0,019
Gelirim giderden az	88 (38,1)	50,78 ± 13,03	52 (19 - 82) ^a		
Gelirim giderden fazla	25 (10,8)	45,32 ± 13,21	47 (16 - 62) ^b		
Bakım şekli					
Sürekli	79 (34,2)	49,39 ± 13,06	50 (25 - 81) ^a	x ² =19,822	<0,001
Dönüşümlü	118 (51,1)	49,16 ± 12,52	51,5 (16 - 78) ^a		
Ara-sıra	24 (10,4)	37,42 ± 15,7	35 (15 - 82) ^b		
İhtiyaç duyulduğunda	10 (4,3)	37,5 ± 14,61	38 (19 - 59) ^{ab}		

U: Mann Whitney U test istatistiği; x²: Kruskal Wallis H test istatistiği; F: Tek yönlü varyans analizi test istatistiği; ^{a-b}: Aynı harfe sahip gruplar arasında fark yoktur.

Tablo 3 Antalya İli 2019-2021 Yıllarında Evde Bakım Hizmeti Veren Katılımcıların Bakım Yükü Ölçek Soru Yanıtlarının Durumu

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Oldukça Sık	Hemen her zaman
S1	61(26,4)	35(15,2)	73(31,6)	36(15,6)	26(11,3)
S2	35(15,2)	38(16,5)	90(39)	56(24,2)	12(5,2)
S3	32(13,9)	35(15,2)	77(33,5)	77(33,5)	9(3,9)
S4	98(42,4)	31(13,4)	81(35,1)	20(8,7)	1(0,4)
S5	97(42)	37(16)	72(31,2)	23(10)	2(0,9)
S6	55(23,8)	44(19)	81(35,1)	45(19,5)	6(2,6)
S7	11(4,8)	13(5,6)	45(19,5)	53(22,9)	109(47,2)
S8	6(2,6)	9(3,9)	51(22,1)	59(25,5)	106(45,9)
S9	80(34,6)	33(14,3)	87(37,7)	24(10,4)	7(3)
S10	40(17,3)	31(13,4)	93(40,3)	61(26,4)	6(2,6)
S11	39(17)	35(15,2)	86(37,4)	58(25,2)	12(5,2)
S12	34(14,7)	29(12,6)	84(36,4)	69(29,9)	15(6,5)
S13	67(29)	36(15,6)	60(26)	46(19,9)	22(9,5)
S14	2(0,9)	14(6,1)	18(7,8)	54(23,4)	143(61,9)
S15	24(10,4)	17(7,4)	69(29,9)	65(28,1)	56(24,2)
S16	61(26,5)	27(11,7)	96(41,7)	35(15,2)	11(4,8)
S17	14(6,1)	21(9,1)	64(27,7)	60(26)	72(31,2)
S18	69(29,9)	23(10)	85(36,8)	40(17,3)	14(6,1)
S19	6(2,6)	17(7,4)	69(29,9)	82(35,5)	57(24,7)
S20	8(3,5)	9(3,9)	45(19,5)	69(29,9)	100(43,3)
S21	2(0,9)	9(3,9)	32(13,9)	66(28,6)	122(52,8)
S22	4(1,7)	27(11,7)	75(32,5)	86(37,2)	39(16,9)

TARTIŞMA

Antalya ili Kaş ilçesinde 2019-2021 yılları arasında yapılan araştırmaya katılanların yarısından fazlası kadındır. Türk toplumunda yaşlı bakımında kadınlar daha büyük rol almaktadırlar. ‘‘TÜİK araştırması’’nda alınan verilere göre hanede bakıma ihtiyaç duyan yaşlı bir birey olması durumunda yaşlı bakımına kadınların erkeklerden beş kat daha fazla zaman ayırdığı bildirilmiştir (7). Başka bir çalışma yaşlıların bakım sorununun çözümünün genellikle kadın merkezli olduğu, yaşlıların bakımından birincil olarak eş, kız çocukları ve gelinlerin sorumlu tutulduğu, böylece kadınların aile içerisindeki mevcut sorumluluklarına bir yenisinin daha eklendiği bildirilmiştir (8). Araştırma sonuçlarımız literatürle benzerdir. Yaş dağılımları incelendiğinde 48-57 arasında olanların oranı %30,3 olarak belirlenmiştir. Literatürde bakım vericilerin yaşı arttıkça, bakım yükünün de artacağı, bakım vericilerin hastaların günlük bakım ihtiyaçları artarken bunları karşılamada kendilerinin de yardıma gereksinim duyduğu belirtilmiştir (9). Evli olanların oranı %71,9 iken, bekar olanların oranı %28,1’dir. Literatürde medeni durum, bakım veren aile üyesinin ve evli olan aile üyesinin dışı vuran duygu durumunun, evli olmayan aile üyesine göre daha yüksek olduğu (daha fazla eleştirel/düşmancıl, koruyucu/kollayıcı tutumlarının olduğu) gösterilmiştir (10). Çalışmamızda bakım vericilerin büyük çoğunluğu evli olmasına karşın, evli ve bekar bireylerde bakım yükü eşit ve ileri düzeydedir. Literatürde bakım verici yükünü etkileyen etmenlerden birinin de bakım vericinin eğitim düzeyi olduğu belirtilmektedir. Çalışmamızda üniversite ve üzeri eğitimi olan bireylerin bakım yükü puanları orta, diğer eğitim durumlarında ileri düzeyde bulunmuştur. Eğitim durumu yükseldikçe bakım yükü azalmıştır. Araştırma sonuçları literatürle benzerdir. Bakım vericilerin çoğu uzun dönem bakımı sağlamak için gerekli bilgi ve beceriye sahip değildir. Bakım verici rolünü nasıl gerçekleştirecekleri konusunda kaygı içerisinde olabilirler (11). Hastanın yaş dağılımları incelendiğinde 50’den küçük olanların oranı %22,5, 50’den büyük olanların oranı %77,5’tir.

Literatürde Selçuk ve Avcı tarafından yapılan araştırmada yaşlının eğitim düzeyinin ve yaşlının bakım yükünü etkilediği, yaşlının eğitim düzeyi azaldıkça ve yaşı arttıkça bakım yükünün arttığı belirlenmiştir. Çalışmada bakılan bireyin yaşlının bakım yükünü etkilediği, yaş arttıkça bakım veren yükünün arttığı ($r=.184$ $p<0.01$) anlaşılmıştır (12). Çalışmamızda 50 yaş üzeri bakım verenler çoğunluktadır. Her iki yaş grubuna bakım verenlerin bakım yükü ileri düzeydedir. Bakım verme süresi 1-6 ay olanların oranı %32,9 ve 7 ay ve üzeri %67.1 olarak tespit edilmiştir. Literatürde Ampalam ve ark. yaptığı çalışmada, bakım veren yükünün hastalığın süresi ve bakım verenin yaşı ile arttığı, hastalığın başlangıç yaşı, hastaneye yatış sayısı ve aktif semptomların varlığı ile bakım veren yükü arasında ilişki olduğu saptanmıştır (13). Sağlık sorunu olanların oranı %25,1’dir. Işık ve Erci’nin yapmış olduğu çalışmada cinsiyet, sosyal güvenceye sahip olma, gelir durumu, kronik hastalığın olma, bakımdan memnuniyet, yaşlıya bakma nedeni ile yaşlı bireyin günlük yaşam aktivitelerindeki bağımlılık durumunun bakım yükünü etkilediği buna karşın yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, çalışma durumu ve çocuk sahibi olma durumunun, bakım yükü üzerinde etkili olmadığı bildirilmiştir. Yaşlı bireylerin bakımından sorumlu hasta yakınlarının Bakım Yükü Ölçeği puan ortalaması ile bakım verme yükünü etkileyen faktörler yapılan araştırmalara göre farklılık göstermektedir. Bu farklılığı yaşlı bireylerin klinik özellikleri ve bakım vericilerin sosyodemografik özelliklerine bağlayabiliriz (14). Çalışmamızda bakım verenlerin sosyodemografik özelliklerine bakıldığında, bakım yükü arasında fark bulunamamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Biz bu çalışmada, bakım veren hasta yakınlarının ileri düzeyde sıkıntı yaşadıklarını belirledik. Evde sağlık hizmetleri sadece bakım alanı hastayı değil bakım vereni de kapsamalı, hasta bakımı sırasında onların da; bedensel, psikolojik ve sosyal yönden değerlendirmelerinin yapılmalıdır. Bu yaklaşımın yazılı ve görsel medya araçları ile alıcı kitlelere eriştirilmesinin önemine dikkat çekeriz.

Kişisel Bilgi Formu

Bakım Veren Kişi Ait Sosyo-Demografik Özellikler

- 1) Cinsiyetiniz nedir ?
 Kadın Erkek
- 2) Kaç yaşındasınız ?
 18-27 28-37 38-47 48-57 57 ve üzeri
- 3) Medeni durumunuz nedir ?
 Evli Bekar
- 4) Eğitim durumunuz nedir ?
 Okur-yazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite ve üzeri
- 5) Hastaya yakınlığınız nedir ?
 Anne Baba Eş Çocuk Kardeş Diğer
- 6) Herhangi Bir Sağlık sorunuz var mı idi? (Hasta Bakımı Öncesi)
 var yok varsa yazarmısınız?(.....)
- 7) Bakım verdiğiniz hastanın yaşı nedir?
 50 den küçük 50 den büyük
- 8) Bakım verme süresiniz nedir?
 1-6 ay 7 ay ve üzeri
- 9) Kaç çocuk sahibisiniz?
 1 2 3 ve üzeri yok
- 10) Gelir düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?
 gelirim gidere eşit
 gelirim giderden az
 gelirim giderden fazla
Diğer.....
- 11) Bakım verme şekliniz nasıldır ?
 sürekli dönüşümlü ara-sıra ihtiyaç duyulunca

ZARİT BAKIM VERME YÜKÜ ÖLÇEĞİ

Açıklama: Aşağıda insanların bir başkasına bakım verirken hissettiklerini yansıtan ifadeler bulunmaktadır. Her bir sorudan sonra sizin bu duyguları hiçbir zaman, nadiren, bazen, oldukça sık ve hemen her zaman olmak üzere hangi sıklıkla yaşadığınızı gösteren ifadeler yer almaktadır. Doğru ya da yanlış cevap yoktur.

1. Yakınınızın ihtiyacı olduğundan daha fazla yardım istediğini düşünüyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
2. Yakınına harcadığınız zamandan dolayı, kendinize yeterince zaman ayıramadığınızı düşünüyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
3. Yakınına bakım verme ile aile ve iş sorumluluklarınızı yerine getirme arasında zorlandığınızı düşünüyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
4. Yakınınızın davranışları nedeniyle rahatsızlık duyuyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
5. Yakınınızın yanındayken kendinizi kızgın hissediyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
6. Yakınınızın diğer aile üyeleri ya da arkadaşlarınızla ilişkilerinizi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
7. Geleceğin yakınına getirebileceklerinden korkuyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
8. Yakınınızın size bağımlı olduğunu düşünüyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
9. Yakınınızın yanındayken kendinizi gergin hissediyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
10. Yakınımla ilgilenmenin sağlığını bozduğunu düşünüyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
11. Yakınına nedeni ile özel hayatınızı istediğiniz gibi yaşayamadığınızı düşünüyor musunuz? 0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
12. Yakınına bakmanın sosyal yaşamınızı etkilediğini düşünüyor musunuz?
0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman
13. Yakınınızın bakımını üstlendiğiniz için rahatça/kolay arkadaş edinemediğinizi düşünüyor musunuz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

14. Yakınınızın sizi tek dayanağı olarak görüp, sizden ilgi beklediğini düşünüyor musunuz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

15. Kendi harcamalarınızdan kalan paranın yakınınızın bakımı için yeterli olmadığını düşünüyor musunuz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

16. Yakınına bakmayı daha fazla sürdüremeyeceğinizi hissediyor musunuz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

17. Yakınınız hastalandığı zaman yaşamınızın kontrolünü kaybettiğinizi düşünüyor musunuz? 0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

18. Yakınınızın bakımını bir başkasının üstlenmesini ister miydiniz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

19. Yakınınız için yapılması gerekenler konusunda kararsızlık yaşıyor musunuz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

20. Yakınınız için daha fazlasını yapmak zorunda olduğunuzu düşünüyor musunuz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

21. Yakınınızın bakımında yapabileceğiniz işin en iyisini yaptığınızı düşünüyor musunuz?

0 Hiçbir zaman 1 Nadiren 2 Bazen 3 Oldukça sık 4 Hemen her zaman

22. Yakınına bakarken genellikle ne kadar güçlük yaşıyorsunuz?

0 Hiç 1 Biraz 2 Orta 3 Oldukça 4 Aşırı

KAYNAKLAR

- 1) İnci F.H. Bakım Verme Yükü Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması, Geçerlilik Ve Güvenilirliği, Haziran, 2006 Denizli
- 2) Yıldırım S. Engin E., Başkaya V.A. , İnmeli Hastalara Bakım Verenlerin Yükü Ve Yükü Etkileyen Faktörler, The Burden Of Caregivers Of Stroke Patients And The Factors Affecting The Burden, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,2013
- 3) Atagün M.İ. Balaban Ö.D., Atagün Z., Elagöz M. , Özpolat A.Y., Kronik Hastalıklarda Bakım Veren Yükü ,Caregiver Burden In Chronic Diseases, Psikiyatride Güncel Yaklaşımla, Current Approaches In Psychiatry 2011; 3(3):513-552 © 2011, Eissn:1309-0674 Pissn:1309-0658
- 4) Öztürk N.S. TUİK 2016 Aile Yapısı Araştırması Raporu Çerçevesinde Türk Aile Yapısının Değişimi, Kocaeli Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Lisans Programı, Nursenaoturkk@gmail.Com, Kocaeli, Aralık, 2017
- 5) Zarit S H. Reeve K E, Back-Peterson J (1980).Relatives Of The Impaired Elderly: Correlates Of Feelings Of Burden. Geontologist,20,649-55.
- 6) Bakım Verme Yükü Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması Geçerlilik Ve Güvenilirliği. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Halk Sağlığı Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği, Denizli Fh İnci, M Erde Journal Of Anatolia Nursing And Health Sciens.2008
- 7) <https://Data.Tuik.Gov.Tr/Bulten/Index?P=Zaman-Kullanim-Arastirmasi-2014-2015-18627> (Erişim Tarihi: 08.08.2021)
- 8) Adak, N. Yaşlıların Gayri Resmi Bakıcıları: Kadınlar. Aile Ve Toplum, 2,1-9 2003
- 9) Kahrıman, F. Kanserli Hastalara Bakım Verenlerde Bakım Yükü Ve Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişki. Hemşirelik Programı Yüksek Lisans Tezi 2014
- 10) Çetin N. Demiralp M. Oflaz F. Özşahin A. Şizofreni Hastalarının Günlük Yaşam Aktivite Düzeyi Ile Aile Üyelerinin Bakım Yükü Ve Dışa Vuran Duygu Durumu İlişkisi, Anatolian Journal Of Psychiatry 2013; 14:19-26
- 11) Mollaoğlu M.,Tuncay Ö.F., Fertelli K.T. İnmeli Hasta Bakım Vericilerinde Bakım Yükü Ve Etkileyen Faktörler, Deuhyo Ed 2011, 4 (3), 125-130
- 12) Kalınkara V., Kalaycı I. Yaşlıya Evde Bakım Hizmeti Veren Bireylerde Yaşam Doyumu,Bakım Yükü Ve Tükenmişlik, Yaşlı Sorunları Aştırma Dergisi, Cilt (Vol) 10, Sayı (Number)2,2017,Sayfa(Pages)19-39
- 13) Yıldırım S.Yalçiner N.Gülerce. Kronik Ruhsal Hastalıklarda Bakımveren Yükü Sistemantik Derleme 2017
- 14) Sağlam Z., Koç Z., Çınarlı T., Korkmaz M. Altmişbeş Yaş Ve Üzeri Bireylere Bakım Veren Hasta Yakınlarının Bakım Verme Yükü Ile Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi, Samsun Sağ Bil Der, 2016; 1(2): 40-60